

Poškození vlašských ořechů vrtulí ořechovou

- vrtule ořechová (*Rhagoletis completa*)
- invazní druh zavlečen z Ameriky
- poškozují oplodí vlašských ořechů, které současně napadá hniloba – černání a opad plodů
- příznaky napadení se projevují zpravidla v září–říjnu
- po rozkrojení v oplodí bělavé, beznohé, bezhlavé larvy, krátce před dokončením vývoje se zbarvují do žluta

Mapování výskytu

- probíhá od roku 2017
- v roce 2020 první škodlivé výskytu v Čechách
- prosíme o zaslání informací o výskytu na Vaší lokalitě na www.najdi je.cz

Co s ní?

- v současné době (září/říjen) pouze preventivní ochrana – zničit napadené ořechy před tím, než larvy opustí oplodí – snížení početnosti v roce 2021
 - buď spálit nebo zakopat hluboko do půdy
- s ochranou počkat na příští rok

Možnosti ochrany

- druh má pouze jednu generaci/rok, ale výskyt dospělců je rozvleklý, což ochrany znesnadňuje
- 100% ochranu poskytne pouze postřik celého stromu v několika termínech, což je na zahrádce nereálné – kontaminace ovoce a zeleniny v okolí stromu + nedostatečné technické vybavení většiny zahrádkářů
- částečný účinek mají žluté lepové desky, podmínkou je dostatečný počet (vánoční stromeček) a pravidelná obnova lepu
- vyšší účinnosti se dosáhne smícháním potravního atraktantu s insekticidem (např. melasy se Spintorem), který se nastříká na listy na vnější stranu koruny (velikost kapek cca 0,5 cm), nutno v týdenním intervalu nebo po každém dešti obnovovat. Mouchy jsou lákány vůní atraktantu a po konzumaci hynou.

Předpoklad vývoje škodlivosti:

- někdy se stává, že invazní druh po průniku do nové oblasti dělá velké škody, ale za pár let se může vytvořit „rovnováha“ a škody jsou jen v některých letech. Jak to bude v případě vrtule, se bohužel uvidí až časem.
- je třeba vydržet a nekácet ořešák ani při 100% napadení ořechů. Do několika let se napadení o něco sníží a je velká pravděpodobnost, že bude k dispozici účinná ochrana i pro stromy na zahrádkách.

Konzumace ořechů

- ořechy napadené koncem léta mohou dozrát
- pokud se na jádrech nevyskytuje plíseň ani nejsou změněny chuťové vlastnosti, lze je konzumovat, změna barvy skořápky je pouze estetická vada

Žluté lepové desky:

- rozvěsí na vnější stranu koruny v době letu dospělců VII.–VIII (někdy i začátkem září – sledovat, jestli se chytají nové mouchy)
- počet podle velikosti stromu „vánoční stromeček“ – čím více, tím lépe
- nahoru do koruny asi nikdo nepoleze, když se umístí do výšky štaflí, dosáhne se částečného účinku
- vyšší účinnost mají kříže než klasické jednoduché desky, nebo je možné natřít lepem žlutá lahev od hořčice, kelímek od Ramy apod.
- lep (desky) se musí obnovovat – pokud přestane lepit dát nový

Stočená jednoduchá lepová deska rohy k sobě má o něco vyšší účinnost než klasická deska pověšená vertikálně

Při pozdním napadení jádro v ořechu dozraje a po oloupání napadeného oplodí se může konzumovat.

Někdy nevadí ani silná hniloba – způsobí pouze obarvení skořápky (vada vzhledu)